

Piše
Tihana TOMIČIĆ

Novi predsjednik - novi HOO

Izbor liječnika Josipa Varvodića za predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora nije samo personalna promjena, nego označava i promjenu odnosa snaga u hrvatskom sportu nakon afere koja je dovela do ostavke Zlatka Mateše. Varvodić je pobijedio uvjerljivo - 81 prema 68 glasova - što pokazuje da je uspio okupiti većinu saveza oko ideje promjene vodstva. Ali i oko potpuno novog koncepta koji je ponudio.

Dragan Primorac, koji je ranije bio ministar obrazovanja i sporta, a i predsjednički kandidat na izborima 2024., kad je izgubio od Zorana Milanovića, u utrku je ušao kao jedan od najekspoziranijih kandidata. Njegov poraz znači da većina članova Skupštine HOO-a nije prihvatila njegov koncept vođenja organizacije, unatoč snažnoj kampanji. Iako su iza Primorca stajali njegov renome kao liječnika, političara i čovjeka koji se oduvijek bavi sportom na razne načine, a i neke »stare strukture« u sportu i politici, on ipak nije uspio nadigrati Varvodića kao novo lice na široj sceni. Prevladala je koalicija sportskih saveza - Varvodić je u kampanji otvoreno tvrdio da iza njega stoji većina velikih saveza, a izborni rezultat pokazuje da je ta procjena bila točna.

No, iza njega je svakako stao i dio politike jer bez određenog političkog backgrounda ova pobjeda ne bi bila moguća. Može se krajnje paušalno reći da u vrhu Vlade nisu imali ništa protiv Varvodićevog koncepta - to je neslužbena procjena koja vjerojatno nikad neće dobiti službenu potvrdu, ali kao što je Primorac na predsjedničkim izborima igrao svoju igru osobne ambicije i slobodnog strijelca više nego što je bio kandidat kompletnog HDZ-a, može se reći da mu se ta situacija ponovila. U offu, svi objašnjavaju da su iza Primorca stali politički moćnici iz starih struja HDZ-a ili oni koji su ostali povezani s Matešinom erom, dok je recentno stranačko vodstvo, čini se, bilo sklonije podržati politiku kompletnog reseta HOO-a kroz novo lice, a Varvodić to jest. Na društvenim mrežama i u kanalima komunikacije ispod radara, širile su se priče o tome da su na Primorčevoj strani oni koji su u vladajućoj stranci i inače kontra Andreja Plenkovića, odnosno da se HDZ podijelio između dvojice kandidata. No, konačni rezultat jasno pokazuje tko je (opet) pobijedio, i kako prolaze te »stare strukture«.

Naravno, kako kaže sam premijer, nijedna politička stranka ne može se miješati u rad HOO-a jer tako nalažu pravila Međunarodnog olimpijskog odbora, i sve drugo bilo bi zlonamjerno. No, komentar ministra sporta Tončija Glavine koji je otvoreno rekao da Vlada podržava »veliki zaokret« u HOO-a više je nego jasna poruka - Primorca se doživljavalo kao predstavnika stare struje koja je godinama drmla HOO-om i sportom, dok je mlađi Varvodić sa svojom uspješnom profesionalnom karijerom i dosad neokrnutim integritetom predstavnik nove energije i novog vremena.

Gledajući strogo formalno, bilo je jasno kako stvari stoje kad je Varvodić javno podržao Hrvatski nogometni savez, a onda i drugi - rukometni, odbojkaški, vaterpolo, Klub olimpijaca i zagrebački sportski savez. To je jednostavno preširoka izborna baza da on ne bi lako pobijedio, a i pojedinci iz tih saveza imenom i prezimenom stali su iza njega javno.

Zašto, potpuno je jasno: sport je previše nagrižen aferama, srušene reputacije i dostojanstva, i doista je potreban veliki zaokret. Nakon Matešine ere, istraga i afere koje su obilježile završetak tog mandata, Varvodić je kampanju gradio na većoj transparentnosti, reformi načina financiranja, vraćanju povjerenja sportaša i javnosti, te jasnijim kriterijima raspodjele novca. Ako bude provodio program koji je najavljivao, prve teme mogle bi biti upravo one koje su i bile najbolnije dosad - revizija kriterija financiranja sportskih saveza, veći utjecaj sportaša u odlučivanju i pokušaj vraćanja ugleda HOO-u nakon korupcijskih afera.

Varvodićeva pobjeda pokazuje da su najveći hrvatski sportski savezi odlučili preuzeti inicijativu u HOO-u i otvoriti novo poglavlje nakon Matešine ere, odbacivši kandidata koji je bio medijski i politički eksponiraniji. Rezultat 81:68 nije tijesan kompromis, nego sugerira da je unutar HOO-a postojala jasna većina za promjenu vodstva i naročito - načina rada.

TOPLINSKI VALOVI Klimatske promjene postale su veliki javni

Vrućine povećavaju utječu na sve aspe

Brojne europske zemlje ovih dana su na udaru novog toplinskog vala

Klimatske promjene ne pogađaju sve jednako, najizloženija su djeca, trudnice, starije osobe, kronični bolesnici, osobe slabijeg imovinskog statusa te osobe s različitim oblicima ovisnosti

Olga Monika MENČIK

Iako se o klimatskim promjenama najčešće govori kroz rekordne temperature, požare ili poplave, njihovi učinci odavno nadilaze vremenske ekstreme. Sve više utječu na svakodnevni život, od kvalitete zraka i vode do sigurnosti hrane i funkcioniranja zdravstvenog sustava, zbog čega ih stručnjaci

smatraju jednim od najvećih javnozdravstvenih izazova.

Klimatske promjene danas predstavljaju složen javnozdravstveni problem jer utječu na gotovo sve aspekte zdravlja, od povećanja smrtnosti tijekom toplinskih valova, preko pogoršanja kroničnih bolesti, do širenja zaraznih bolesti i dugoročnih posljedica koje nisu uvijek odmah vidljive. Upravo zbog te kompleksnosti nužno je trajno i

“Sve je više pogoršanja srčano-žilnih, plućnih i bubrežnih bolesti, češće su dehidracije te neurološke i kardiovaskularne komplikacije

Matijana Jergović

sustavno pratiti njihove učinke na zdravlje stanovništva, pojasnila je za naš list Matijana Jergović, specijalistica epidemiologije i uža specijalistica zdravstvene ekologije iz Službe za zdravstvenu ekologiju NZJZ-a »Dr. Andrija Štampar«.

Rastu bolovanja i potrošnja lijekova

Toplinski valovi i dalje su među najvećim zdravstvenim

Sve što se od 30. srpnja do kraja ove godine potroši bit će na teret budućih generacija

Čovječanstvo živi na ekološki dug, godišnji resursi iscrpljeni

Dan ekološkog duga pada šest dana kasnije nego lani, ali ne zbog manjeg pritiska na prirodu - jaz između ljudske potrošnje i biokapaciteta planeta se povećava

Čovječanstvo od danas živi na ekološki dug. To znači da je 30. srpnja iscrpljen godišnji proračun prirodnih resursa i usluga koje Zemljini ekosustavi mogu obnoviti tijekom jedne godine. Sve što se od danas do kraja godine potroši bit će na teret budućih generacija jer priroda više ne može pratiti tempo ljudske potrošnje.

Prema izračunima organizacije Global Footprint Network, koja je razvila metodologiju ekološkog otiska, čovječanstvo danas troši prirodne resurse čak 73 posto brže nego što ih Zemljini ekosustavi mogu obnoviti. To znači da živimo kao da imamo na raspolaganju 1,73 planeta Zemlje. Takav tempo dugoročno ugrožava

stabilnost ekosustava, proizvodnju hrane i kvalitetu života diljem svijeta.

Iako Dan ekološkog duga ove godine pada šest dana kasnije nego lani, iz WWF-Adrije upozoravaju da to nije razlog za optimizam. WWF je jedna od najvećih svjetskih nezavisnih organizacija za zaštitu prirode, s gotovo pet milijuna pristasa i mrežom aktivnom u

više od stotinu zemalja.

Iako Dan ekološkog duga ove godine pada šest dana kasnije nego lani, to nije posljedica manjeg pritiska na prirodu, nego prvenstveno ažuriranja podataka i metodologije izračuna. Stvarni trendovi pokazuju da se jaz između ljudske potrošnje i biokapaciteta planeta i dalje povećava. Zato 2026. godina,

U FRANCUSKU ODLETIO I DRUGI HRVATSKI KANADER

ZAGREB ▶ Drugi protupožarni zrakoplov kanader CL-415 Hrvatskog ratnog zrakoplovstva (HRZ) s dvije posade pripadnika Oružanih snaga RH upućen je jučer u Francusku radi nastavka pružanja huma-

нитарne pomoći u gašenju požara velikih razmjera, priopćilo je Ministarstvo obrane (MORH). Riječ je o rotaciji zrakoplova i posada, odnosno nastavku angažmana Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u pružanju

humanitarne pomoći Francuskoj koja je zahtijevala produženje pružanja pomoći u sklopu Europskog mehanizma civilne zaštite RescEU. Veliki požar zapadno od Bordeauxa je izazvao masovne evakuacije. (Hina)

ozdravstveni izazov od kojeg ni Hrvatska nije pošteđena

Ujenu smrtnost i efekte zdravlja

rizicima, no samo su dio šire slike. Klimatske promjene donose češće ekstremne oborine, poplave, oluje, suše i požare, ali i postupni rast temperature zraka i mora, pogoršanje kvalitete zraka, promjene u dostupnosti zdravstveno ispravne vode te širenje područja pogođenih sušom. Posljedice takvih promjena osjećaju se u cijelom organizmu.

Sve je više pogoršanja srčano-žilnih, plućnih i bubrežnih bolesti, češće su dehidracije te neurološke i kardiovaskularne komplikacije, a osobe koje boluju od kroničnih bolesti tijekom razdoblja ekstremnih temperatura često trebaju intenzivnije liječenje. Istodobno raste broj dana bolovanja, potrošnja lijekova i opterećenje zdravstvenog sustava, istaknula je Jergović.

Dodatni problem predstavlja kvaliteta zraka. Visoke temperature, požari i povećane koncentracije onečišćujućih tvari povećavaju rizik od respiratornih i kardiovaskularnih bolesti, ali mogu izazvati i manje vidljive tegobe poput glavobolja, umora i smanjene koncentracije.

Sve veću pozornost stručnjaci posvećuju bolestima koje prenose komarci i krpelji. Klimatske promjene stvaraju povoljnije uvjete za širenje invazivnih vrsta pa raste rizik od bolesti poput infekcije virusom Zapadnog Nila, dengue, zike, lajmske bolesti ili krpeljnog meningoencefalitisa. Istodobno se sve više istražuje i utjecaj aeroalergena na razvoj kroničnih i imunoloških bolesti, što potvrđuje da klimatske promjene donose nove zdravstvene rizike.

Upravo zato klimatske su promjene već godinama među javnozdravstvenim prioritetima u Hrvatskoj. Mreža zavoda za javno zdravstvo

kontinuirano prati kvalitetu zraka, vode i hrane, pojavnost zaraznih bolesti te druge okolišne pokazatelje kako bi se novi rizici prepoznali na vrijeme.

Preventivna medicina posljednjih je godina napravila značajan iskorak u podizanju svijesti građana i stručne javnosti. Danas je praćenje bolesti koje prenose komarci i krpelji, kao i praćenje aeroalergena te kvalitete zraka, sastavni dio javnozdravstvenih aktivnosti. Međutim, još uvijek su potrebna znatno veća ulaganja u epidemiološka istraživanja, digitalizaciju i razvoj sustava ranog upozoravanja kako bismo mogli pravodobno prepoznati rizike i učinkovite reagirati, kazala je epidemiologinja.

Prepoznavati rizike

Iako su posljednjih godina ostvareni pomaci, osobito u praćenju okolišnih pokazatelja i javnozdravstvenom informiranju građana, dugoročna ulaganja u istraživanja i razvoj još su nedostatna. Posebno je važno razvijati digitalne sustave koji će povezivati podatke o okolišu sa zdravstvenim pokazateljima i omogućiti gotovo trenutno prepoznavanje povećanih rizika.

Takvi će sustavi imati ključnu ulogu u zaštiti najugroženijih skupina stanovništva. Klimatske promjene ne pogađaju sve jednako, najizloženiji su djeca, trudnice, starije osobe, kronični bolesnici, osobe slabijeg imovinskog statusa te osobe s različitim oblicima ovisnosti. Posebno su osjetljive i raseljene osobe, čiji se broj u svijetu povećava ne samo zbog ratova nego i zbog klimatskih promjena.

Osim što povećavaju rizik od brojnih bolesti, klimatske promjene ostavljaju

“Više temperature i dulja razdoblja toplog vremena omogućuju širenje prijenosnika bolesti te povećavaju rizik od pojave novih zdravstvenih izazova

ECDC

sve izraženije posljedice i na mentalno zdravlje. Dugotrajna izloženost ekstremnim vremenskim uvjetima, prirodnim katastrofama i osjećaju nesigurnosti povezuje se s većim rizikom od psiholoških poteškoća, narušene kvalitete života te povećane smrtnosti i ozljeda, pojasnila je Jergović.

Jedan od ključnih prioriteta u idućem desetljeću bit će daljnje unapređenje praćenja kvalitete zraka i njegova utjecaja na zdravlje stanovništva. To je ujedno jedan od preduvjeta za ispunjavanje europskih ciljeva usmjerenih na smanjenje štetnih učinaka onečišćenja zraka do 2050. godine.

Da se toplija i dulja ljeta ne odražavaju samo na vremenske prilike, već i na zdravlje ljudi, upozoravaju stručnjaci i europske zdravstvene institucije. Europski centar za prevenciju i kontrolu bolesti (ECDC) jučer je naglasio kako klimatske promjene stvaraju sve povoljnije uvjete za širenje pojedinih zaraznih bolesti, uključujući one koje prenose komarci i krpelji, ali i infekcije povezane s hranom i toplijim vodama.

Danas moramo računati na bolesti koje su prije bile rijetke ili ograničene na pojedina područja Europe. Više

Na vrijeme prepoznati rizike

Važan zadatak bit će nastavak digitalizacije zdravstva i povezivanje podataka iz zdravstva, okoliša, prometa, poljoprivrede i drugih sektora kako bi se zdravstveni rizici mogli prepoznati na vrijeme.

Među prioritetima su i jačanje svijesti građana, uključivanje tema klimatskih promjena u obrazovni sustav, razvoj pokazatelja koji će mjeriti zdravstvene i gospodarske posljedice klimatskih promjena te snažnije povezivanje institucija koje prate okoliš i zdravlje. Hrvatska već provodi dio mjera predviđenih Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama, no pred nama je razdoblje u kojem će biti nužno dodatno ulagati u prevenciju, digitalizaciju, znanstvena istraživanja i razvoj inovativnih sustava koji će omogućiti pravodobno djelovanje. Ulaganje u prilagodbu klimatskim promjenama istodobno je ulaganje u zdravlje stanovništva i održivost zdravstvenog sustava, zaključila je Matijana Jergović.

temperature i dulja razdoblja toplog vremena omogućuju širenje prijenosnika bolesti te povećavaju rizik od pojave novih zdravstvenih izazova, istaknuli su zdravstveni stručnjaci iz ECDC-a te dodali kako je prevencija ključna - od odgovornog ponašanja građana, pravilnog čuvanja i pripreme hrane, zaštite od uboda insekata pa sve do pravodobnog praćenja epidemioloških rizika.

Klimatske promjene zahtijevaju zajednički odgovor zdravstvenog sustava, stručnjaka za okoliš i veterinarskog sektora. Zdravlje ljudi usko je povezano sa zdravljem životinja i okoliša, zbog čega je suradnja važnija nego ikada, poručili su iz ECDC-a.

Rezultati na prošlogodišnjoj razini

Monumenti Heritage Hotel & Resort Pula

Luksuzni turizam pokazao stabilnost

Udruga jedinstvenih hrvatskih hotela Impresia ističe kako rezervacije za ljetne mjesec dolaze u valovima, uz snažno prisutne »last minute« odluke

Članice Udruge jedinstvenih hrvatskih hotela Impresia u srpnju i kolovozu očekuju rezultate na razini prošle godine, s time da dio hotela iz udruge očekuje i porast noćenja tijekom vrhunca turističke sezone na Jadranu. S netom održane sjednice ove udruge poručeno je kako rezervacije za ljetne mjesec dolaze u valovima, uz snažno prisutne »last minute« odluke gostiju, međutim, kako odlični rezultati predsezone i izvršne najave posezone potvrđuju stabilnost luksuznog turizma.

Nenad Nizić, predsjednik i osnivač Udruge Impresia, pojasnio je kako se lpanj i rujana sve češće prvi popunjavaju, uz cijene usporedive s glavnim ljetnim mjesecima.

Isto tako, naše članice bilježe i dobru potrošnju u segmentu hrane i pića, uz snažan fokus gosta na vrijednost za novac. Naime, potencijal hotelskog i luksuznog turizma ne završava na pružanju smještaja. Članice Impresije surađuju s domaćim ugostiteljima, vinarima, privatnim vodičima i pružateljima različitih aktivnosti, čime gostima omogućuju cjelovit doživljaj destinacije, a istodobno stvaraju prilike za poslovni rast šireg kruga lokalnih dionika, istaknuo je Nizić. Osvrnuo se i na pitanje kadrova u turizmu ističući kako će najbolji djelatnici uvijek pronaći rješenja za gosta i pretvoriti pojedinačnu uslugu u iskustvo koje pamte i zbog kojeg se žele vratiti.

Stoga upravo ulaganje u ljude mora biti jedan od prioriteta razvoja turističkog sektora, dodao je Nizić.

Udruzi su priključena i tri nova jedinstvena hotela - Monumenti Heritage Hotel & Resort Pula, Aminess Younique Korčula Heritage Hotel i Heritage Hotel Lucia u Dubrovniku. Pridruživanjem novih članica, Udruga dodatno jača svoju prisutnost u Puli i Korčuli, gdje sada okuplja po dva hotela, te u Dubrovniku kao jednoj od vodećih hrvatskih destinacija luksuznog turizma.

“Ulaganje u ljude mora biti jedan od prioriteta razvoja turističkog sektora

Nenad Nizić

Inače, riječ je o udruženju osnovanom 2018. godine koje okuplja pomno birane i jedinstvene luksuzne hotele koji pružaju posebna, autentična i domaća iskustva. Hoteli se redom nalaze na posebnim lokacijama, bile to tisućljetne jezgre slikovitih gradova pod zaštitom UNESCO-a, palače rimskih careva ili luksuzni plemićki dvorci nekadašnje trgovačke vlastele. U Impresiju su uključeni i istarski hoteli San Rocco Heritage Hotel, Isabella Valamar Collection Island Resort, Hotel Adriatic, Grand Hotel Brioni A Radisson Collection Hotel, opatijska Bevanda, art'otel Zagreb, zadržarski Bastion, šibenski Armerun, splitski hoteli Vestibul Palace te briig, potom Martinis Marchi Heritage hotel na Šolti, Emotheo u Imotskom, korčulanski Lešić Dimitri Palace, dubrovački hoteli Kazbek i The Pucić Palace te Materra Hotel & Spa u Čepinu.

A. JURIČIĆ BUKARICA

acija jer priroda više ne može pratiti tempo ljudske potrošnje

unatoč kasnijem datumu, bilježi najveću razinu ekološkog prekoračenja otkako se provode ova mjerenja, istaknula je direktorica komunikacija WWF-Adrije Petra Boić Petrač.

Posljedice prekomjerne potrošnje prirodnih resursa već su vidljive kroz gubitak šuma, degradaciju tla, nestanak bioraznolikosti i

rast koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi. Sve to dodatno produbljuje klimatsku krizu te ugrožava

Ugroženi su ekosustavi diljem svijeta

sigurnost opskrbe hranom i drugim prirodnim resursima. Rješenja postoje, poručuju iz WWF-a. Ona uključuju

smanjenje emisija stakleničkih plinova, održiviju proizvodnju hrane, učinkovitije korištenje energije i odgovornije upravljanje prirodnim resursima. No kako bi se Dan ekološkog duga pomicao na kasniji datum, potrebne su hitne i sustavne promjene u načinu na koji čovječanstvo proizvodi, troši i upravlja prirodnim bogatstvima.

Zemlje jugoistočne Europe svoj ekološki kredit iscrpljuju znatno prije globalnog ulaska u ekološki dug. Crna Gora granicu je ove godine prešla već 20. travnja, Hrvatska 25. travnja, Bosna i Hercegovina dan poslije, a Srbija 16. svibnja.

O. M. MENČIK

PREBRZO

Čovječanstvo danas troši prirodne resurse čak 73 posto brže nego što ih Zemljini ekosustavi mogu obnoviti